

Vergaderjaar 2011–2012

32 757

Bouwbesluit 2012

Nr. 43

BRIEF VAN DE STAATSSECRETARIS VAN INFRASTRUCTUUR EN MILIEU

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 17 juli 2012

Hierbij informeer ik u, mede namens de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, over de afspraken die wij met de bouwpartijen hebben gemaakt om de kwaliteit van de ventilatievoorzieningen van nieuwbouwwoningen te verbeteren.

In de Nationale Aanpak Milieu en Gezondheid 2008–2012¹ is het binnenmilieu één van de speerpunten. Woonhuisventilatie is belangrijk voor een gezond binnenmilieu en daarmee de gezondheid van de bewoners.

Uit onderzoek² is gebleken dat er bij opgeleverde nieuwbouwwoningen nog veel tekortkomingen zijn aan ventilatiesystemen. Die tekortkomingen ontstaan in alle schakels van de keten van de bouw, van het opstellen van het Programma van Eisen tot en met de opdrachtverlening, ontwerp en installatie. De tekortkomingen komen vervolgens na de oplevering aan het licht bij het gebruik en onderhoud.

Bij de aanbidding van beide rapportages aan de Tweede Kamer in maart 2011 heb ik aangegeven dat ik in overleg zou treden met de bouwpartijen om afspraken te maken om de kwaliteit van de ventilatievoorzieningen bij oplevering te verbeteren. Die verbetering sluit aan bij de zogenaamde KopStaat aanpak, daterend uit 2010, gericht op een kwaliteitsslag in de energiezuinige nieuwbouw van gezonde woningen³. De essentie van de KopStaat aanpak is dat professionele opdrachtgevers en bouwers de verantwoordelijkheid nemen voor de kwaliteit van het eindproduct. Voor de aansluiting bij de KopStaat aanpak is ook gekozen vanwege de nauwe samenhang tussen het aanbrengen van energiezuinige maatregelen en de kwaliteit van de binnenlucht. Het is namelijk zinvol om bij het nemen van energiebesparende maatregelen nadrukkelijk rekening te houden met de binnenklimaatomstandigheden. Het gaat dan vooral om voldoende luchtverversing en het voorkomen van koude oppervlakten in een gebouw die een bron kunnen vormen voor schimmels en mijten. Aspecten waarvoor mevrouw de Boer (VVD) in het algemeen overleg van 18 januari 2012 (Kamerstuk 32 757, nr. 35) over het Bouwbesluit 2012 aan de hand

¹ Tweede Kamer vergaderjaar 2007–2008, 28 089, nr. 19.

² Tweede Kamer vergaderjaar 2010–2011, 28 325, nr. 140.

³ De KopStaat aanpak is in 2010 ontwikkeld door de volgende partners van het Lente-akkoord energiebesparing in de nieuwbouw (2008): NEPROM, NVB, Aedes, Bouwend Nederland in samenwerking met voormalig VROM, Vereniging Eigen Huis, de Bond van Nederlandse Architecten, VACpunt Wonen, Uneto-VNI en Vereniging Leveranciers van Luchttechnische Apparaten. Deelname bij KopStaat aanpak bij het betreffende Lente-akkoord energiebesparing in de nieuwbouw is smaller dan bij de in deze brief benoemde afspraken.

het TNO-rapport « Relatie epc-niveau en gezondheidsrisico's als onderdeel van het kwaliteitsniveau van gebouwen » [2003] specifiek de aandacht vroeg.

Het is in algemene zin van belang dat er een optimale samenhang is tussen energiebesparende maatregelen en een gezond binnenmilieu in woningen en andere gebouwen. Die maatregelen kunnen het binnenmilieu positief beïnvloeden. Zo zorgt isolatie van vloeren voor een vermindering van (al eerder genoemde) schimmelvorming. Maar ze kunnen ook een negatieve uitwerking hebben. Zo kan de ventilatie via kieren afnemen indien de kieren worden afgedicht en de ventilatie niet wordt zeker gesteld. Het is dan ook belangrijk om hierin beleidsmatig samen op te trekken met het ministerie van BZK.

Actieplan Kwaliteitsverbeteringen ventilatievoorzieningen

De KopStaart aanpak bestaat uit twintig praktische aandachtspunten voor professionele opdrachtgevers om aan het begin en einde van het bouwproces de opleverkwaliteit van gezonde, energiezuinige woningen te borgen. De KopStaart aanpak is er op gericht om ontwikkelaars handvatten te geven voor het waarborgen van de kwaliteit van de woning. Aan de kop door kwaliteitseisen voor te schrijven. En bij de staart door bij de oplevering te controleren of de beoogde kwaliteit is gerealiseerd. Achtergrond informatie is terug te vinden op de website van het Lente-akkoord energiebesparing in de nieuwbouw (2008): www.lente-akkoord.nl/realisatie/bedrijfsvoering/KopStaart-aanpak.

In de geest van de KopStaart aanpak ben ik met de ketenpartners een actieplan overeengekomen voor verbetering van de kwaliteit van ventilatievoorzieningen.

De partijen die het actieplan hebben ondertekend en zullen uitvoeren zijn: NEPROM, NVB, Aedes, Bouwend Nederland, Vereniging Eigen Huis, de Bond van Nederlandse Architecten, VACPunt Wonen, Uneto-VNI en Vereniging Leveranciers van Luchttechnische Apparaten. Vanuit het Rijk heb ik het actieplan ondertekend mede namens de minister van BZK. De hiervoor genoemde partijen voeren in het kader van de KopStaart aanpak gezamenlijk een plan uit dat tot doel heeft de kwaliteit van ventilatiesystemen in alle schakels van de keten van de nieuwbouw van woningen te verbeteren.

Het actieplan moet er toe leiden dat in de verschillende schakels, en in de keten van de bouw als geheel, een grote kwaliteitsslag wordt gemaakt. Kort samengevat zijn de volgende acties voorzien: structurele aandacht voor de kwaliteit van de ventilatie bij professionele opdrachtgevers in het Programma van Eisen en het ontwerp, verbetering van kennis en kwaliteit in de uitvoering en tenslotte, aandacht voor de geleverde kwaliteit door het uitvoeren van bouwtechnische keuringen. Ook de toekomstige bewoners worden niet vergeten. Bij de oplevering wordt gezorgd voor een goede overdracht en voor duidelijke gebruiks- en onderhoudsinstructies. Het actieplan kent een doorlooptijd van drie jaar, waarin instrumenten ontwikkeld, getest en geïmplementeerd worden.

Recentelijk hebben mijn collega van BZK en ik een brief ontvangen van het platform Binnenmilieu wonen¹ met een oproep voor verbeteractiviteiten gericht op het binnenmilieu van woningen. Ik ben van mening dat met dit actieplan invulling wordt gegeven aan deze oproep voor wat betreft nieuwbouw woningen. In overleg met het platform binnenmilieu zal gekeken worden hoe zij bij de uitvoering van het actieplan betrokken kunnen worden.

---

¹ Het platform binnenmilieu wonen is een bestaand netwerk van organisaties die zich inzetten voor een gezond binnenmilieu. Ze vertegenwoordigen de gezondheidssector, de bouw- en installatiesector en de gebruikers van gebouwen.

Met goede, concreet uitgewerkte, voornemens alleen wordt het einddoel echter niet bereikt. Het is zaak om de voortgang te monitoren om, als dat nodig is, het actieplan tijdig bij te kunnen stellen. De koepelorganisaties die het actieplan uitvoeren, zullen zelf hun acties monitoren. In aanvulling daarop, en als extra waarborg voor een energieke en doeltreffende uitvoering van het plan, zal ik een onafhankelijke partij opdracht geven om de meest cruciale resultaten van die uitvoering periodiek in kaart te brengen. De informatie die deze monitoring oplevert, kan gebruikt worden om het actieplan aan te scherpen of te intensiveren.

Het volledige actieplan verbetering ventilatievoorzieningen nieuwbouw is bijgevoegd¹ en tevens vindbaar op www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/gezond-en-veilig-wonen/ventilatie-en-gezondheid. U zult daar in de loop van de tijd ook de voortgangsrapportages aantreffen.

Verdiepend ventilatieonderzoek

Naast het actieplan voor de verbetering van de kwaliteit van de ventilatievoorzieningen in de nieuwbouw informeer ik u over de verkenning van verdiepend ventilatieonderzoek, dat is gericht op de samenhang met maatregelen voor energiebesparing. Naar aanleiding van hiervoor gemeld onderzoek heb ik aangegeven dat er verdiepend onderzoek zou moeten worden uitgevoerd naar de relatie tussen ventilatiesystemen en gezondheidsklachten. Op mijn verzoek heeft het RIVM gekeken naar de mogelijkheden voor een dergelijk onderzoek. De voorstellen van het RIVM variëren van een eenvoudig literatuuronderzoek tot een meerjarig cohortonderzoek onder een groot aantal bewoners. Dit laatste type onderzoek is een zeer complexe, langdurige en daarmee kostbare studie waarbij op voorhand niet altijd vaststaat dat de uitkomsten relevant inzicht opleveren. Met het oog op efficiency en een afweging tussen inzet en (kennis)opbrengst biedt het uitvoeren van een onderzoek naar de effectiviteit van maatregelen de meeste perspectieven. Momenteel wordt verkend waar aangesloten kan worden bij bestaande initiatieven, die in het kader van energiebesparing worden uitgevoerd.

Conclusie

Het is goed dat de bouwsector haar verantwoordelijk heeft genomen en met het Actieplan een volgende stap heeft gezet op weg naar een gezond binnenmilieu. Ze bewijst daarmee niet alleen bewoners van nieuwbouwhuizen een goede dienst maar ook haar eigen reputatie. Ik zie, samen met mijn collega van BZK de uitvoering van het plan door de bouwpartijen met vertrouwen tegemoet. Over de voortgang van de genoemde activiteiten zal ik jaarlijks informeren.

De staatssecretaris van Infrastructuur en Milieu,
J. J. Atsma

---

¹ Ter inzage gelegd bij het Centraal Informatiepunt Tweede Kamer.